

ELŐSZÓ

Kína hagyományos jogi kultúrája jelentősen eltér a nyugatitól, ugyanakkor a 20. században komoly erőfeszítések történtek arra, hogy a kínai jogot – a kínai sajátosságokat figyelembe véve – modernizálják, s közelítsék a nyugati jogrendszerekhez. Ezen erőfeszítések egyik célja az volt, hogy Kína alkotmányos állammá váljék. A 20. század első felének alkotmányozási kísérletei a gyakorlatban – a zűrzavaros körülmények miatt – kudarcba fulladtak. Az 1949-ben megalapított Kínai Népköztársaság – szovjet mintát követve – igyekezett alkotmányos berendezkedést kiépíteni, de az első évtizedekben a törvényesség gyakran háttérbe szorult a politikai kampányok miatt.

A „reform és nyitás” politikájának 1978-as meghirdetése után egyértelművé vált, hogy kiszámítható, korszerű jogrendszer nélkül nem lehet a gazdaságot modernizálni, Kínát sikeressé tenni. Ezért ebben az időszakban nagymértékű törvényhozási munkálatok kezdődtek, amelyek a mai napig tartanak. E folyamat egyik első lépése az 1982-es alkotmány elfogadása volt, amely máig a kínai állam működésének keretét szolgálja. Az alkotmányt időközben négy-szer módosították, hogy az megfeleljen a társadalomban és a gazdaságban lezajló folyamatoknak, de alapstruktúrája változatlan maradt.

Kötetünk első tanulmánya a kínai alkotmányozás történeti előzményeiről, a császárkori jogi kultúráról, illetve a 20. század első felének alkotmányozási törekvéseiről szól. A második tanulmány a Kínai Népköztársaságnak a jelenlegit megelőző három alkotmányát, illetve az 1982-es alkotmány módosításait mutatja be. A harmadik írás – az előző kettő történeti jellegével szemben – jogi szempontból elemzi a jelenleg hatályos alkotmányszöveget. A negyedik tanulmány a kínai alkotmányos berendezkedés egyik fontos alrendszerét, az igazságszolgáltatást elemzi. Az ötödik tanulmány az emberi jogok és az alkotmányosság összefüggéseit vizsgálja. A tanulmányok után a Kínai Népköztársaság alkotmányának kínai eredetiből készült fordítását közöljük. A könyvet a magyar nyelven a kínai jogról megjelent szakirodalom bibliográfiája zárja.